

De banden tussen GD en de veeverbetering zijn de laatste jaren sterker aangehaald, meent GD-manager veehouderij Henk van der Zwaag. In het verleden bracht de samenwerking onder meer het I&R-systeem. Tegenwoordig ligt de kracht in het uitwisselen van gegevens om de gezondheid van de Nederlandse veestapel te verbeteren. Zoals bij de ontwikkeling van een uiergezondheidsindex waarvoor gegevens van GD en NRS gekoppeld worden.

Henk van der Zwaag: 'De veeverbetering heeft veel invloed door het fokken van gezonde koeien'

Uitwisseling van gegevens

De ontwikkelingen in de veeverbetering in de laatste twee decennia koppelen aan die in de diergezondheid gedurende dezelfde periode is Henk van der Zwaag wel toevertrouwd. Jarenlang was hij werkzaam voor CR Delta, waar hij zijn liefde voor melkveefokkerij volop kon uitdiepen. In 2001 stapte Van der Zwaag over naar de Gezondheidsdienst voor Dieren in Deventer. Op die plek maakte hij als manager veehouderij veel veranderingen mee. Het bedrijf privatiseerde en draaide volgens Van der Zwaag vervolgens een kwartslag in de werkwijze: 'De aanpak was altijd alleen gericht op de uitroeiing van ziekten. Tegenwoordig bieden we de veehouder ook ondersteuning bij de ziektebeheersing in zijn veestapel.'

Hoe belangrijk is de veeverbetering in het verleden geweest voor het verbeteren van de gezondheidsstatus van het Nederlandse melkvee?

'De rol van de veeverbetering daarin moet niet onderschat worden. Nederlanders hebben altijd de wil gehad om te exporteren. Dat geldt voor zuivel, maar zeker ook voor export van vee en sperma. Om te kunnen exporteren zijn het exterieur en de index erg belangrijk en ook de gezondheidsstatus. Toen ik aan de opzet van Lagoa werkte in Brazilië, merkte ik pas goed hoe veterinaire belemmeringen een rol kunnen spelen in de handel.'

De diergezondheid is belangrijk. Toch lijkt het verhogen van de status geen prioriteit meer te hebben.

'Dit geldt niet voor alle veehouders, waardoor verdere ontwikkeling dus wel belangrijk is. Ten eerste heb je voor de export te maken met de eisen van het importerende land. Ten tweede is er de veehouder die met een gezonde veestapel minder kosten heeft. We moeten ons alleen afvragen of we altijd een certificaat moeten hangen aan die gezondheid. Niet elke veehouder heeft dat nodig voor zijn bedrijfsdoelstelling. Daarom gaan we veel ziekten nu monitoren via de tankmelk,

zoals bij IBR. Daarnaast blijven de certificaten wel bestaan voor de veehouders die daar een meerwaarde uit halen.'

Zou de veeverbetering een bijdrage kunnen leveren in het verhogen van de algehele gezondheidsstatus?

'Het is voor de veeverbetering in ieder geval belangrijk. Want een organisatie kan de stieren wel naar Tsjechië of Canada verhuizen, de buitenlandse klant ziet Nederland nog steeds als basis voor de producten en daarmee is de Nederlandse gezondheidsstatus dus wel van belang. En

'Niet elke veehouder heeft een certificaat nodig'

wat betreft de export van vee moet de status natuurlijk helemaal goed zijn. Maar, de veeverbetering heeft ook veel invloed door het fokken van gezonde koeien.'

Kan een veehouder zich niet beter richten op zijn management in plaats van te proberen gezonde koeien te fokken?

'Het fokken op gezond vee heeft zeker wel nut. Binnen bedrijven zie je immers ook dat bepaalde dieren gevoeliger zijn voor bijvoorbeeld luchtwegproblemen of mastitis. Dat soort verschillen kan genetisch bepaald zijn. Bovendien werkt het Uiergezondheidscentrum Nederland niet voor niets met NRS aan een uiergezondheidsindex waarin de mastitisgevoeligheid van de dochters van een bepaalde stier af te lezen is. Je maakt mij ook niet wijs dat er geen erfelijk patroon te vinden is in bijvoorbeeld lebmaagverdraaiingen. Jammer genoeg hebben we niet de beschikking over voldoende praktijkgegevens.'

Is de samenwerking tussen NRS en GD voldoende?

'Er is in ieder geval de laatste jaren veel in verbeterd. Twintig jaar geleden werkten

we amper samen. Nu wisselen we vaak gegevens uit. Wij leveren bijvoorbeeld de informatie van bacteriologisch onderzoek aan NRS voor de berekening van de uiergezondheidsindex. Daarnaast hebben we recent samen Intradis opgestart; zo hebben we het toch gered om de I&R-meldingen voor de veehouder overzichtelijk te houden. Eigenlijk is de ontwikkeling van het I&R-systeem begin jaren negentig een van onze belangrijkste samenwerkingen geweest. Een strak opgezet I&R-systeem is van elementair belang.'

Moet de NRM een voorbeeld van gezondheidsfokkerij laten zien?

'Ja, maar op welke manier? Het is een mogelijkheid om net zoals op de Koe-Expo een prijs uit te reiken voor de meest duurzame koe. Waar het om gaat, is een goede manier te vinden om te tonen dat Nederland geen wegwerpkoeien fokt. Veehouders moeten laten zien dat ze op een duurzame manier met hun vak bezig zijn. Boer zoekt vrouw, koeien in de wei, de NRM met het bezoek van de koningin. Het draagt allemaal bij aan een maatschappelijk draagvlak voor de melkveehouderij.'

Wat betekent de NRM voor u?

'Ik ben bij alle tien afleveringen betrokken geweest. Het eerste jaar als reservejurylid, het tweede jaar als volwaardig jurylid en daarna heb ik bij iedere editie de presentatie gedaan. In 2000 ben ik daarnaast nog projectcoördinator geweest. Als je me vraagt wat in die hele periode het meest emotionele moment is geweest, dan was dat de eerste NRM na de MKZ-periode. In 2002 kwamen Herman Schrijver en Jan Willem Schoonhoven, beiden veehouders waarvan het bedrijf het jaar daarvoor geruimd was, weer naar de NRM. We hebben ze toen gevraagd om naar voren te komen om daar speciaal aandacht aan te schenken. Het applaus van het publiek op dat moment was voor mij het meest indrukwekkende van alle keuringen.'

Christel van Raay